

היום נלמד בעזרת ה':

יבמות דף סב

אין דנין אפשר משאי אפשר: בבריאת העולם היה מחוייב המציאות לברוא זכר ונקבה בשביל שמהם יבנה העולם.

משה מדעתיה הוא דעבד: כלומר אי אפשר ללמוד ממשה משום שהסיבה שהיו לו רק שני זכרים היא באופן מיוחד, מכיון שהוא הסיק בדעתו שראוי לו לפרוש מאשתו.

והוסיף יום אחד: לבני ישראל שיפרשו מנשותיהם קודם מתן תורה. שהקב"ה אמר לו שיפרשו יומיים ('וקדשתם היום ומחר') והוא אמר להם לפרוש שלושה ימים ('היו נכונים לשלושת ימים').

לך אמור להם: לאחר מתן תורה אמר לו הקב"ה שיאמר לעם ישראל לשובו "לְאֶהֱלִיכֶם" דהיינו לנשותיכם, אבל "וְאַתָּה פֹּה עֹמֵד עַמְדִּי".

מה מחר לילו עימו: הקב"ה אמר למשה ביום רביעי שיקדש את בני ישראל 'היום ומחר' ובפשטות הכוונה היום יום רביעי ומחר יום חמישי. משה רבינו דרש מעצמו (אף שאין זו דרשה גמורה -תוס') שכמו ש'מחר' שהוא יום חמישי הכוונה לילה ויום, כך 'היום' הראשון צריך להיות לילה ויום, ולכן אמר להם שיפרשו שני ימים שלמים מלבד היום (רביעי). והסכים עימו הקב"ה ונתן את התורה בשבת.

'ותוסף ללדת את אחיו את הבל': ודורשים פעמיים 'את' לרבות אחות לקין ואחות להבל. ולאחר שנהרג הבל ונולד שת אמרה חוה שהקב"ה הביא לה בן אחר במקום הבל שנהרג, מוכח שהיה צורך למלאות את מקומו של הבל משום שקיום מצות פריה ורביה הוא שני בנים ושתי בנות. אך רבנן דוחים את הראיה ומבארים את דברי חוה כהודאה לקב"ה שהשלים את חסרונו של הבל.

גר שנתגייר כקטן שנולד דמי: וממילא הילדים שהיו לו קודם שנתגייר אינם חשובים כילדיו, ואינו יוצא בהם מצות פריה ורביה.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

היו לו בנים בהיותו עובד כוכבים ונתגייר: ונולדו לו אחר כך עוד בנים ונפטר. לדעת רבי יוחנן הבן הראשון שנולד לו קודם שנתגייר נחשב 'ראשית אבנו' (והוא ודאי אינו נחשב 'בכור'), ואילו הבן שנולד ראשון לאחר שנתגייר הוא לא 'ראשית אבנו'. אבל לדעת ריש לקיש שגר הוא כקטן שנולד ממילא הבן הראשון שנולד לאחר שנתגייר הוא נחשב 'ראשית אבנו'.

וצריכא: את שתי המחלוקות של רבי יוחנן וריש לקיש הנ"ל. משום שלגבי פריה ורביה יש סברא יותר לומר שמכיון שגוי מצווה על פריה ורביה, נחשיב את ילדיו שנולדו לו קודם גירותו כילדים לגבי מצוה זו. מאידך אין לגויים דין 'בכור' שירש פי שניים בנחלה, ולכן יש סברא יותר לומר שהבן שנולד לאחר שנתגייר הוא יירש פי שניים.

בלדן בן בלאדן: רואים מהכתוב שבלאדן נחשב בנו של בלאדן. קושיא על ריש לקיש שלא מחשיב את הבן שנולד לגר כשעוד היה גוי - בבנו? **ריש לקיש מתרץ:** לגוי יש יחוס בינו לבנו, אבל כשהוא מתגייר הוא נולד מחדש והוא מאבד את היחוס הקודם.

ולציבא: שהיה עבד של מפיבושת (בנו של יהונתן בן שאול).

אי הכי הכי נמי: כלומר גם ב'בלאדן בן בלאדן' נתרץ שבאמת אין לו יחוס לאביו אלא רק כמו פר בן בקר?

עד שיכלו כל נשמות שבגוף: באוצר הנשמות שנקרא 'גוף'. רב הונא סובר שטעם מצות פריה ורביה בשביל להביא לעולם נשמות, אך לא דוקא שיחיו ו'יישבו את העולם'.

בני בנים הרי הן כבנים: אם היו לו בן ובת, ונפטר הבן אך השאיר בעולם בן – הסבא אינו מחוייב עוד בפריה ורביה מכיון שהנכד מצטרף עם הדודה. (והוא הדין אם נפטרה הבת והשאירה בת). מכאן קושיא לרב הונא הסובר שמספיק רק להוליד נשמות? **הגמרא מתרצת:** מדובר שהיה לו רק בן, והבן הוליד בת – שאז הנכדה מצטרפת יחד עם אביה למצות פריה ורביה של הסבא.

סבר אביי למימר ברא לברא: כלומר אם מת הבן והשאיר בן - נחשב הנכד כבן של הסבא, ואם יש לסבא עוד בת הוא קיים פריה ורביה. והוא הדין 'ברתא לברתא' שמתה הבת והשאירה נכדה, וכל שכן כשהשאירה נכד. אבל אם מת הבן והשאיר נכדה לא (כיון שבנים עדיפים על בנות ולא להיפך).

דכולי עלמא מיהת תרי מחד לא: אביי ורבא מודים שאם לסבא היה בן ובת, ומת הבן / הבת של הסבא ללא ילדים, ולבת/הבן שנשארו יש בן ובת – לא קיים הסבא פריה ורביה.

התם דחויי קמדחי להו: רב ששת דחה את רבנן בדברים בעלמא, והסיבה שהוא לא התחתן משום שהוא היה עקר כתוצאה משיעוריו של רב הונא שהיה מאריך בדרשותיו ולא היה יכול רב ששת לצאת לשרותים.

מנא הא מילתא.. בני בניו הן כבנים: כלומר מניין שבני ביתו נחשבים כבניו (על בני בניו אין חידוש שהם כבניו).

ואחר בא חצרון אל בת מכיר: חצרון שהיה משבט יהודה - התחתן עם ביתו של מכיר שהיה משבט מנשה. וכתוב במקום אחר "מְנִי מְכִיר יָרְדוּ מְחֻקְקִים" כלומר שמצאצאיו של מכיר היו 'מחוקקים', אלא שהדבר קשה משום שרק בני יהודה נקראו 'מחוקקים' ('יהודה מחוקקי')? והתשובה היא שמכיון שחצרון היה משבט יהודה, בניו שנולדו לו מביתו של מכיר נקראו 'מחוקקים'. מכאן שבני ביתו נחשבים כבניו ולכן הם נקראים בפסוק על שם מכיר ('מני מכיר').

מתניתין דלא כרבי יהושע: משנתנו האומרת שלאחר שיש לו בנים יכול להיבטל מפריה ורביה חולקת על רבי יהושע.

האם אין עזרתי בי וכו': 'עזרתי' = אשתי. 'תושיה' = תורה.

וידעת כי שלום אהלך: יש לך "שְׁלוֹם" בזמן שיש לך 'אוהל' שהיא אישה כנאמר "שׁוֹבֵב לְכֶם לְאֶהְלֵיכֶם".

לא נצרכה אלא סמוך לווסתה: סמוך לזמן שהיא אמורה להיות נידה. חכמים גזרו לפרוש 'עונה' סמוך לווסתה, כלומר שאם עלולה לראות ביום פורש כל היום ואם בלילה כל הלילה [ויש אומרים עונה אחת קודם]. והחידוש בפסוק "וּפְקֻדָּתְךָ כִּןּוּךְ וְלֹא תִחַטָּא" שביוצא לדרך חייב לפוקדה.

לדבר מצוה מיטרדי: משום המצוה שהוא טרוד בה. או: שחוששים שיטרד בתשמיש וימנע מהמצוה.